

PARTICULARITĂȚILE MANAGEMENTULUI FINANCIAR AL INSTITUȚIILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR ÎN ȚĂRILE EUROPENE ÎN CONDIȚIILE GLOBALIZĂRII FINANCIARE

Ala CRECIUN, dr., lect. univ., ASEM
e-mail: alla.creciun@gmail.com

JEL: I25, I28.

În contextul schimbărilor rapide din societate și al relației acesteia cu învățământul superior, țările de pe tot cuprinsul Europei au reacționat în multe feluri în fața necesității larg răspândite de a regândi și de a transforma structurile de guvernare ale instituțiilor de învățământ superior. Ca entități autonome, instituțiile își asumă multe dintre responsabilități; cu toate acestea, ele sunt reglementate încă de guvern sau de instituțiile guvernamentale. Instituțiile sunt responsabile pentru conduita lor; ele trebuie să arate că răspund în mod adecvat nevoilor societății, trebuie să demonstreze că fondurile publice pe care le primesc sunt folosite într-un mod responsabil, trebuie să mențină anumite standarde de excelență în predare și cercetare. Autonomia sporită și responsabilitatea aferentă au adus multe schimbări care reprezintă o îndepărtare de la modelele tradiționale a unei comunități academice.

Există modele noi care redistribuie responsabilitatea, controlul și puterea decizională între părțile implicate, externe sau interne. Există câteva mecanisme principale de coordonare sau de control, relevante pentru aceste noi structuri din sectorul învățământului superior, care includ:

Reglementarea externă: se referă la autoritatea statală sau regională care stabilește regulile de funcționare ale instituțiilor de învățământ superior. În general, Ministerul supraveghează instituțiile de învățământ superior privind conformitatea acestora cu legile, cu codurile și statutele legale. Ministerul este responsabil cu formularea politicilor de învățământ superior care se încadrează în planurile strategice naționale sau instituționale. Ministerul este responsabil pentru formularea priorităților strategice naționale, a unei strategii oficiale sau a unui plan de dezvoltare pentru învățământul superior în mai multe țări. Mai mult, Ministerul numește părțile implicate externe drept membri ai organelor de guvernare la nivel instituțional în anumite țări.

Îndrumarea externă: se referă la îndrumarea/conducerea și coordonarea din partea părților implicate externe care fac parte din consiliile de conducere ale universităților cărora autoritățile guvernamentale le-au delegat anumite responsabilități.

Autogovernarea managerială: se referă la personalul aflat în funcțiile de conducere, care stabilește obiectivele și ia deciziile în privința orientării, conduitei și activităților instituției. Instituțiile de învățământ superior din aproape toate țările au trecut prin procesul de reformă, urmărind scopuri și obiective larg răspândite, în vederea creării unor noi modele pentru guvernarea instituțională. Ca entități autonome, instituțiile de învățământ superior dețin responsabilitatea principală pentru guvernarea și managementul finanțelor, activităților și personalului lor. Din momentul în care instituțiile din majoritatea țărilor și-au asumat multe din responsabilitățile de guvernare deținute anterior de către ministere, structurile instituționale de conducere s-au schimbat semnificativ.

Autogovernarea academică: se referă la guvernarea consensuală în și între comunitățile academice ale unei instituții de învățământ superior. Organul decizional al corpului academic răspunde de planificarea strategică, de politicile educaționale generale și de cercetare și de dezvoltarea generală a instituției. De obicei, el are autoritatea de a confirma sau de a modifica statutele instituționale sau carta instituției și directorul executiv trebuie să ceară aprobarea sa pentru majoritatea deciziilor.

Bibliografie:

1. *Delivering on the Modernisation Agenda for Universities: education, research and innovation.* Brussels, 2006. 16 p.
http://cpp.amu.edu.pl/pdf/comm2006_0208_delivering_on_the_modernisation_agenda_for_universities.pdf
2. Chevaillier T., Eicher J.C. *Higher education funding: A decade of changes.* In: Higher education in Europe, 2002, vol. 27, issue 1-2, p. 89-99